

**INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING**

**ÅRSMELDING
2014**

OM INSTITUTTET

Institutt for samfunnsforskning er en uavhengig forskningsstiftelse opprettet i Oslo i 1950, og fyller 65 år i 2015.

[Mål](#)

Institutt for samfunnsforskning skal være et ledende miljø nasjonalt og en attraktiv samarbeidspartner internasjonalt på forskningsområdene arbeidsliv, samfunnsliv og politikk.

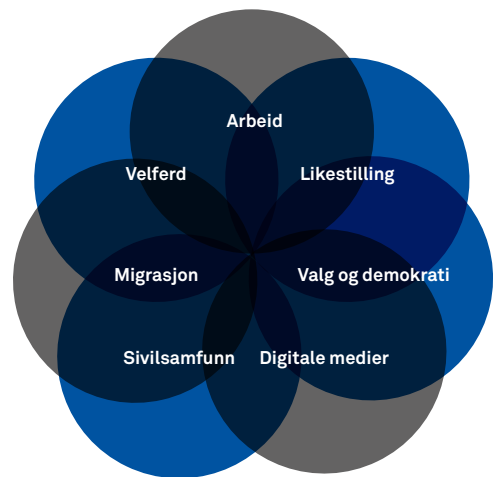
[Virksomhetsidé](#)

Institutt for samfunnsforskning skal være en møteplass for grunnforskning og anvendt forskning. Forskingen skal frembringe kunnskap og forståelse på områder som er viktige for samfunnsutviklingen og arbeide i nær tilknytning til den internasjonale forskningsfronten.

[Verdier](#)

Forskingen skal være faglig uavhengig, kreativ, samfunnsrelevant og holde et høyt akademisk nivå.

Vi forsker på syv hovedtema:

Instituttet er organisert i tre forskningsgrupper. Pål Schøne leder forskningsgruppen Arbeid og Velferd, Mari Teigen leder forskningsgruppen Likestilling, Inkludering, Migrasjon og Bernard Enjolras leder forskningsgruppen Politikk, Demokrati, Sivilsamfunn. Direktør er Ann-Helén Bay, Organisasjons- og HR-sjef er Yngve Aasen Davidsen.

2014: ET SVÆRT PRODUKTIVT ÅR FOR INSTITUTTET

Institutt for samfunnsforskning har som formål å frambringe akademisk kunnskap på områder som er viktige for samfunnsutviklingen. Forskningstemaene skal svare på dagens utfordringer, forskningen skal være på høyt vitenskapelig nivå og den skal formidles på en måte som når ut til allmenheten. 2014 har vært et svært produktivt år for instituttet. Vi har oppnådd gode resultater innenfor forskningen, og vi har nedlagt en stor innsats for å sikre virksomheten i årene som kommer.

Direktør Ann-Helén Bay

Langsiktig finansiering er en viktig forutsetning for å lykkes akademisk for et forskningsinstitutt som vårt. Utvikling av forskere og forskningsmiljøer tar tid. Instituttet har i senere år lyktes med å etablere flere store forskningssatsinger. Kjønnlikestillingssenteret CORE, opprettet på oppdrag av Barne- og likestillingsdepartementet, er ett eksempel. Senter for frivillighetsforskning, opprettet på oppdrag av Kulturdepartementet er et annet. I tillegg har instituttet en rekke prosjekter innenfor instituttets kjernevirksomhet som er finansiert over forskningsprogrammene i Norges forskningsråd. Instituttet leder også et prosjekt finansiert over EUs 7. rammeprogram. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med 13 forskningsinstitusjoner i Europa, og har lagt bak seg et vel-lykket oppstartsår.

Det har vært høy publiseringsaktivitet innenfor prosjektene i løpet av året, og mye av forskningen har også blitt formidlet gjennom konferanser, seminarer og deltakelse i det offentlige ordskiftet. Tre boktitler illustrerer spennet i og samfunnsrelevansen av forskningen: «Kjønnssdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet», redigert av

Liza Reisel og Mari Teigen, «Sykefraværets politikk. Trygdeordningen som ikke lot seg rikke» av Anniken Hagelund og «Felleskap og forskjellighet», redigert av Guro Ødegard m.fl. Instituttet har i løpet av året rekruttert flere dyktige forskere. Utvidelsen av forskerstaben gjør det mulig for oss både å forsterke forskningsinnsatsen på våre tradisjonelle forskningstema og å utvide den tematiske porteføljen.

Institutt for samfunnsforskning har i 2014 skapt et solid økonomisk overskudd. Overskuddet er resultat av god prosjektakkvisjon, stor forskningsinnsats og solid økonomistyring.

Selv om vi kan legge bak oss et produktivt år, står vi overfor flere viktige utfordringer i årene som kommer. Strukturendringer innenfor forskning og utdanning gir nye forskningspolitiske rammebetingelser. Og i likhet med resten av forsknings-Norge må instituttet arbeide for å øke EU-finansieringen. Innsatsen i 2014 gir oss et godt grunnlag for å videreutvikle oss i tråd med vår ambisjon om å være et forskningsinstitutt med høye faglige ambisjoner.

STYRETS BERETNING

Institutt for samfunnsforskning fyller 65 år i 2015. Instituttets visjon er i dag, som ved etableringen, å utvikle samfunnsforskningen for å bidra til et bedre samfunn. Vår virksomhetsidé er å være en møteplass for grunnforskning og anvendt forskning. Forskningen skal holde et høyt faglig nivå, og den skal være innrettet mot å frambringe kunnskap om påtrengende problemer i samfunnet.

Instituttet har over tid utviklet en forskningsportefølje som avspeiler utfordringene i samfunnet – innenfor samfunnsliv, politikk og arbeidsliv. For 2014 vil vi særlig framheve prosjektet «Status for ytringsfriheten i Norge», som ble utført på oppdrag av Fritt Ord. Prosjektet har vært et pionerarbeid for forskning om ytringsfrihet i dagens samfunn og bidro ved lanseringen av sin slutt-rapport til stor offentlig debatt om vilkårene for ytringsfriheten i Norge.

I 2014 har instituttet gjort en stor innsats for å omstille seg til nye rammebetingelser. Forskningsvirksomheten er omorganisert for å styrke vår strategiske kapasitet og innrette oss mot økt internasjonalisering av finansiering og forskningssamarbeid. Som følge av at vårt mangeårige samarbeid med forskningsinstituttet NOVA opphørte da NOVA i oktober fusjonerte med HIOA, er Instituttets administrasjon og infrastruktur lagt om for å sikre fortsatt gode og økonomisk bærekraftige tjenester. Vi har inngått avtale med Universitet i Bergen om leie av kontorer i våre lokaler. Ved siden av å bidra med leieinntekter, åpner den nye muligheter for faglig

samarbeid. Endelig har Instituttet rehabilitert en kontorfløy og har fullført planleggingen av rehabilitering av lokaler i kjelleretasjen.

2014 har vært et produktivt forskningsår. Instituttets forskere har vært forfattere, medforfattere eller redaktører av fem bøker og 59 vitenskapelige artikler i norske og internasjonale tidsskrifter eller i antologier. Det ble avholdt tolv seminarer i egen regi, og instituttets forskere hadde ansvar for syv større konferanser som ble arrangert eksternt. I tillegg kommer skriftlig populærvitenskapelig formidling i ulike fora, blant annet gjennom 24 kronikker og artikler i norske aviser. I samarbeid med Universitetsforlaget utgir Instituttet Tidsskrift for samfunnsforskning, med fire hefter pr. år, og Søkelys på arbeidslivet, med tre hefter pr. år. Tre av våre stipendiater disputerte i løpet av året, og ytterligere to fikk sin avhandling godkjent.

Det ble utført 47,8 årsverk i 2014, hvorav 39 forskerårsverk. Per 31. desember 2014 var 56 medarbeidere ansatt ved instituttet. 46 var ansatt i vitenskapelige stillinger, hvorav 6 i bistillinger. Forskerstaben fordeler seg på 62 prosent kvinner og 38 prosent menn. Administrasjonen teller 74 prosent kvinner og 26 prosent menn. Instituttet eier Munthes gate 31 / Fuglehauggaten 6 med påstående bygningsmasse, som huser instituttets kontorer og fellesarealer samt noen utleide kontorer.

Sykefraværet i 2014 var 3,3 prosent av samlet arbeidsmengde. Skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet er ikke konstatert. Det er ikke noe i instituttets virksomhet som forurenser det ytre miljø.

Den samlede omsetningen i 2014 var på kroner 77.247.000. Det ordinære årsresultatet viser et overskudd på kroner 3.881.003. Grunnet en endring i balanseført forpliktelse av pensjonskostnadene i vår pensjonsordning i Statens Pensjonskasse, får vi et regnskapsmessig overskudd på kr 10.238.273. Dette blir lagt til instituttets egenkapital.

Instituttets økonomi er solid, og forutsetningene for fortsatt drift er etter styrets oppfatning til stede.

Eivind Smith
—Styreleder

På bildet:

Øverst til venstre: Guro Ødegård, Halvor Mehlum, Anne Kari Lande Hasle.

Nederst til venstre: Espen Ytterberg, Mari Reitan, Eivind Smith (styreleder), Ann-Helén Bay, Jo Saglie.

Oslo 2. mars 2015

Anne Kari Lande Hasle

Anne Kari Hasle
Styremedlem

Halvor Mehlum

Halvor Mehlum
Styremedlem

Espen Ytterberg

Espen Ytterberg
Styremedlem

Mari Reitan

Marit Reitan
Styremedlem

Guro Ødegård

Guro Ødegård
Styremedlem

Jo Saglie

Jo Saglie
Styremedlem

Ann-Helén Bay

Ann-Helén Bay
Direktør

ANSATTE

Arbeid og Velferd

Øverst til venstre: Inés Hardoy,
Erling Barth, Marte Strøm.

Nederst til venstre: Pål Schøne
(forskningsleder), Harald Dale Olsen,
Kristine von Simpson, Kjersti Misje
Østbakken

Ikke tilstede: Marianne Røed,
Henning Finseraas

5

Likestilling, inkludering og migrasjon

Øverst til venstre: Marjan Nadim,
Marit Eline Lervik Christensen:

Midten til venstre: Sigtona Halrynjo,
Axel West Pedersen, Anniken Hagelund,
Mari Teigen (forskningsleder),
Hilde Lidén, Anne Skevik Grødem.

Nederst til venstre: Julia Orupabo,
Arnfinn H. Midtbøen,
Ragni Hege Kitterød.

Ikke til stede: Liza Reisel, Tordis
Borchgrevink, Anja Bredal, Jan-Paul
Brekke, Grete Brochmann, Anne Lise
Ellingsæter, Fredrik Engelstad.

Politikk, demokrati og sivilsamfunn

Øverst til venstre: Signe Bock Seggaard,
Guro Ødegård, Rune Slagstad:

I midten fra venstre: Hanna Bugge,
Rune Karlsen, Trygve Gulbrandsen,
Bernard Enjolras (forskningsleder),
Kari Steen-Johnsen, Staffan Kumlin,
Stine Hesselvedt.

Nederst til venstre: Håkon Dalby
Trætteberg, Jo Saglie, Johannes Bergh,
Synne Sætrang.

Ikke til stede: Dag Wollebæk, Karl Henrik
Sivesind, Francis Sejersted, Bernt Aardal

Administrasjonen

Øverst til venstre: Katrine Denstad,
Tove Sollunn.

Nederst fra venstre: Ann-Elisabeth
Hammer, Vegard Kleiven, Yngve Aasen
Davidsen (Organisasjons- og HR-sjef),
Ingunn Rasmussen Sørli, Lillian Lund.

Ikke til stede: Jon Haakon Hustad,
Sidsel Grevle.

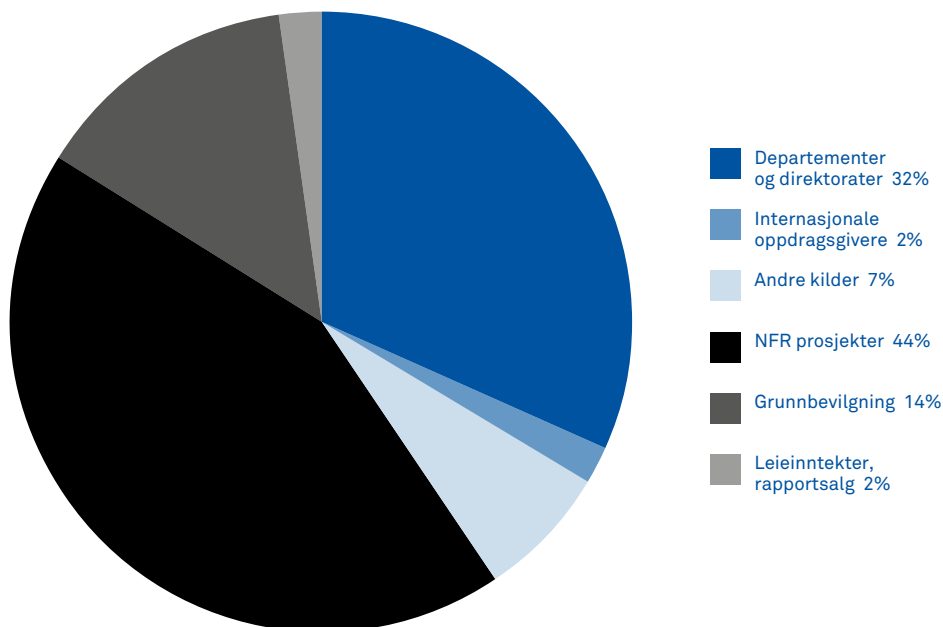

Årsmelding 2014

NØKKELTALL

INNETEKTER

Den høye andelen prosjekter finansiert av Norges forskningsråd understreker instituttets sentrale akademiske stilling på sine fagområder. NFR-prosjektene andel av omsetningen har sunket noe fra 2013 til 2014, for alle øvrige inntektskilder har andelen økt. Grunnbevilgningens andel av omsetningen er synkende i likhet med de foregående seks år. Blant departementene er Kulturdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet våre største oppdragsgivere.

REGNSKAP – UTDRAG

[Resultatregnskap pr. 31.12.2014](#)

	2014	2013
Driftsinntekter og driftskostnader	Hele kroner	Hele kroner
Grunnbevilgning	10 587 000	10 600 000
Prosjekter	63 661 849	58 171 674
Annen driftsinntekt	1 137 567	1 336 431
Sum driftsinntekter	75 386 416	70 108 105
Lønnskostnader m.m	38 691 030	35 723 520
Endr. balanseført pensjonsforpliktelse	-6 357 269	
Avskrivning på bygninger, tomter og driftsmidler	649 433	649 300
Prosjekt og driftskostnader	34 951 050	30 215 126
Sum driftskostnader	67 934 245	66 587 946
Driftsresultat	7 452 171	3 520 159
Finansinntekter og finanskostnader		
Renteinntekt	740 886	773 271
Resultat før skattekostnad	8 193 057	4 293 429
Skattekostnad på ordinært resultat	-2 045 216	513 023
Skattekostnad på formue	0	-161 645
Årsresultat	10 238 273	3 942 051

Balanse pr. 31.12. 2014

Eiendeler	2014	2013
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler		
Tomter og bygninger	19 317 600	19 736 200
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	684 700	915 533
Sum varige driftsmidler	20 002 300	20 651 733
Sum anleggsmidler	20 651 733	21 301 033
Omløpsmidler		
Fordringer		
Kundefordringer	4 715 941	6 408 400
Andre fordringer	1 085 326	568 638
Sum fordringer	5 801 268	6 977 037
Bankinnskudd	45 306 319	35 540 242
Sum omløpsmidler	51 107 587	42 517 280
Sum eiendeler	71 109 887	63 169 013
Egenkapital og gjeld		
Egenkapital		
Grunnkapital	5 374 000	5 374 000
Driftsfond	25 465 892	15 227 619
Sum egenkapital	30 839 892	20 601 619
Gjeld		
Avsetning for forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser	8 467 590	14 824 859
Sum avsetning for forpliktelser	8 467 590	14 824 859
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	5 555 635	5 721 900
Betalbar skatt	–	513 023 0
Skyldig offentlige avgifter	3 213 399	3 767 862
Annen kortsiktig gjeld	23 033 370	17 739 659
Sum kortsiktig gjeld	31 802 405	27 742 534
Sum gjeld	40 269 995	42 567 393
Sum egenkapital og gjeld	71 109 887	63 169 013

Årsmelding 2014

FORSKNINGSTEMAER

ARBEID

– verdiskaping og selvutfoldelse

Arbeidslivet er like viktig for at samfunnet skal fungere, som det er for den enkeltes velferd og levekår. Deltakelse i arbeidslivet gir inntekt og dermed økonomisk selvstendighet, og mange opplever arbeidslivet som en viktig arena for selvrealisering og utfoldelse. For samfunnet er høy sysselsetting viktig for verdiskaping og materiell velstand, og er med på å danne et trygt økonomisk grunnlag for samfunnsutviklingen. Det er et mål at alle som kan og vil delta i arbeidslivet får mulighet. Men til tross for at sysselsettingen i Norge er høy, opplever stadig mange at terskelen til arbeidslivet er for høy, eller at de støtes ut av arbeidslivet.

Arbeidsliv har alltid vært et sentralt forskningstema ved Institutt for samfunnsforskning. En rød tråd gjennom mer enn 60 års forskning er hvordan goder og ulemper fordeles gjennom yrkesarbeid. I senere år har også samspillet mellom arbeidsliv, offentlig inntektssikring og utdanningssystemet blitt viktige tema.

Mange av prosjektene våre i 2014 var kvantitativt orientert, basert på registerdata og surveyer, men vi legger også vekt på bredde i metodiske innfallsvinkler og har gjennomført flere prosjekter som benytter kvalitativ intervjuetode og eksperimentdesign.

Vi har forsket på flere ulike problemstillinger i 2014. Felles for dem alle er forbindelsen til arbeidsmarkedet. Noen eksempler viser bredden i forskningen. Vi har analysert betydningen av små barn for kvinners lønnsutvikling og sykefravær. Vi har analysert betydningen av økonomiske

incentiver i velferdssystemet for retur til arbeid. Vi har også analysert betydningen av familiepolitikk på mødres arbeidstilbud. Vi har undersøkt overgangen mellom utdanning og arbeid i de Nordiske landene, og vi analyserer betydningen av kjønnsroller for kvinner og menns karakterer og utdanningsvalg på videregående skole. Videre har vi analysert betydningen av diskriminering for innvandreres lønnsutvikling. Migrasjon, og effekten av migrasjon i mottakerlandet er et annet tema vi har jobbet med i 2014. En studie viser at den høye innvandringen til Bygg- og anleggsnæringen har redusert søkingen til yrkesfag som leder til den type yrker. Vi har også studert inkludering på arbeidsmarkedet for flyktninger, med spesiell fokus på effekten av lokale forhold på arbeidsmarkedet. Betydningen av forholdene på det lokale arbeidsmarkedet har vi også studert i forhold til drop-out fra videregående skole. I 2014 har vi også jobbet med boken «Norsk arbeidsliv i turbulente tider», med Harald Dale-Olsen som redaktør, som fokuserer på hvordan globalisering og konkurranse har påvirket arbeidsliv, arbeidsplasser og virksomheter. Samme datamateriale er også anvendt til å studere hvordan innføring av resultatlønn påvirker ansattes tilbøyelighet til å bli fraværende grunnet sykdom, og om dette kan ha noen mer langsiktige negative konsekvenser på helsa med uførhet som resultat. Vi har også studert sammenhengen mellom velferdsordninger og lønnsulikhet. I en studie finner vi støtte for at partiene endrer sine parti-programmer etter graden av ulikhet i samfunnet.

Omverden bekrefter på mange ulike måter at vår arbeidslivsforskning er relevant. Vi får mye oppmerksomhet i den offentlige debatten, resultatene anvendes stadig i politikktutforming og antas som vitenskapelige artikler i nasjonale og internasjonale publiseringskanaler.

VELFERD

– politiske drivkrefter, organisering og virkninger av offentlig politikk

Offentlige overføringer og offentlig tjenesteproduksjon har stor betydning for folks levekår, atferd og livsløp, og endringer i velferdspolitikken spiller en avgjørende rolle for samfunnsutviklingen i bred forstand. Ved Institutt for samfunnsforskning forsker vi på de politiske, sosiale og økonomiske drivkreftene bak velferdsstatens utvikling, på virkningene av eksisterende ordninger for ulikhet og arbeidsmarkedsdeltakelse og på samspillet med den velferdsproduksjonen som skjer i arbeidsmarkedet, i familiene og i frivillig sektor.

I pågående prosjekter studerer vi de politiske prosessene bak reformer i sentrale trygdeordninger, som alderspensjon og helserelaterede ytelser. Hvilken betydning har organiseringen av den politiske beslutningsprosessen, posisjoneringen til sentrale aktører og den virkelighetsforståelsen og verdiorienteringen som kommer til uttrykk i det politiske ordskiftet? Videre studerer vi befolkningens holdninger til velferdspolitikk. Hva betyr innvandring og økonomisk globalisering for oppslutningen om velferdsstaten, og hvordan varierer opinionsdannelsen med den nasjonale og lokale konteksten?

Et tredje temaområde er privatisering og konkurranseutsetting av velferdstjenester. I de nordiske landene har det de siste årene skjedd betydelige endringer i samspillet mellom offentlig, kommersiell og non-profit tjenesteproduksjon. Vi ønsker å kaste lys over virkningene av alternative modeller og veivalg med utgangspunkt i et ideal om aktivt medborgerskap.

Sist, men ikke minst, er vi opptatt av å studere effektene av velferdspolitikken. Blant de spørsmålene vi prøver å finne svar på er: Virker arbeidsmarkeds tiltak? Hvilke konsekvenser har pensjonsreformen for økonomisk bærekraft og inntektssikringen i alderdommen? Hvordan påvirker trygdeordningene arbeidstilbudet og virksomhetenes etterspørsel etter lavt kvalifisert arbeidskraft? Hvordan påvirkes velferdsstatens profesjoner av endringer i organisering og styringsformer?

Vi har flere langsiktige prosjekter på temaet velferd, som vi i løpet av 2014 har publisert en rekke vitenskapelige artikler fra. Vi jobber blant annet med to prosjekter som inngår i Forskningsrådets evaluering av pensjonsreformen, og med et stort prosjekt om det norske trygdesystemet. Et prosjekt om politikken bak sykelønnsordningen ble avsluttet i 2014, mens et nytt prosjekt om innvandring og holdninger til velferd startet opp. Vi har også begynt på et nytt skandinavisk komparativt prosjekt som ser på hvordan velferdspolitikk, fordeling av kontrakter til offentlige, private og nonprofitt velferdstjenesteytere, og aktive medborgerroller henger sammen. I tillegg har vi utført mer avgrensede prosjekter med et anvendt siktemål. Vi har for eksempel utarbeidet en drøftingsrapport om rommet for innovasjon i boligsosialt arbeid, og gjennomført et prosjekt om hvordan oppfølgingsregimet for sykmeldte fungerer for arbeidstakere med graderte sykmeldinger. Vi legger også stor vekt på formidling av forskningen gjennom seminarer og konferanser, og søker samtidig også å være et møtested mellom akademisk forskning og publikum. Derfor arrangerte vi høsten 2014 blant annet et seminar om arbeidet til den franske økonomien Thomas Piketty, som var svært godt besøkt.

LIKESTILLING

– forskning+debatt=sant

Likestillingsforskningen ved Institutt for samfunnsforskning har fått et løft de senere år, etter etableringen av Kjernemiljø for likestillingsforskning (CORE). 2014 var preget av bokutgivelse, oppstart av nye og spennende forskningsprosjekter og populærvitenskapelig debatt.

14

Forskning på likestilling, kjønn, integrasjon, velferdspolitik og arbeidsmarked har en lang historie på Institutt for samfunnsforskning, og dannet sammen den plattformen instituttet i 2013 bygget Kjernemiljø for likestillingsforskning (CORE) på.

2014 har vært et spennende og innholdsrikt andre leveår for satsningen på likestillingsforskning. Miljøet har kommet et godt steg videre med forskningen innenfor de ulike temaområdene, og i året som gikk har vi blant annet forsket på sammenhengen mellom familiepolitikk og barnefødsler; hvordan kvinners arbeidsmarkedstilbud har blitt påvirket av offentlig subsidierte barnehager og 6-åringreformen i skolen; tidsbruk blant foreldre; norsk og dansk politikk for barneomsorg og kjønnskvoltering til næringslivsstyrer; diskriminering på arbeidsmarkedet; utviklingen i retning et flerdimensjonalt diskrimineringsvern; ekspertenes rolle i utviklingen av EUs likestillingspolitiske dagsorden; virkninger av kjønnskvoltering til næringslivsstyrene; kjønn og etnisk segregering i utdanning og på arbeidsmarkedet.

Særlig høy prioritet har sistnevnte forskningstema hatt, noe som har resultert i boka «Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet», redigert av Liza Reisel og Mari Teigen. Tilnærmet alle COREs tilknyttede forskere har

bidratt til boka. Den gir et mangfoldig og oppdatert bilde av det som gjerne er blitt kalt det norske likestillingsparadokset, det vil si den tilsynelatende motstridende sammenhengen mellom en «likestillingsorientert» velferdsstat og et særlig kjønnsdelt arbeidsmarked. Boka ble lansert på et debattseminar i desember 2014. Forskningsfunnene har nådd bredt ut, og – tror vi – bidratt til økt bevissthet om segregeringen og dens konsekvenser for likestillingsutviklingen.

Kjønnssegregering på arbeidsmarkedet er et dagsaktuelt tema, som regjeringen har satt seg som mål å arbeide mot. CORE har også ellers jobbet med politikkaktuelle tema, blant annet gjennom våre forskningsbaserte, åpne debattseminarer. I mars bidro flere av miljøets nyslåtte doktorer med sin kunnskap til debatt om flerdimensjonal likestilling. Likestillingsombud Sunniva Ørstavik kommenterte forskningen og deltok i panelet. I mai inviterte vi likestillingsminister Solveig Horne og justiskomiteleder Hadia Tajik til debatt om diskrimineringslovgivningen som for tida er under revisjon, og i november var den svenske politikeren Gudrun Schyman blant innlederne til debatt om feministpartier. Vi opplever at det er stor allmenn interesse for likestillingsforskning, og stadig større etterspørsel etter kunnskap.

Som ledd i vårt nasjonale arbeid, vil vi – i samarbeid med forskere og næringslivsaktører i Trondheim – arrangere konferansen «Glasstaket: Metaforen og mekanismene» i juni 2015. Høsten 2015 vil forskningen på europeisering av norsk likestillingspolitikk og eksport av norsk likestillingspolitikk være tema for en faglig workshop. I det kommende året vil likestillingsforskningsmiljøet på Institutt for samfunnsforskning fortsette forskningen innenfor de nevnte områdene. Noe av denne forskningen vil i løpet av året foreligge i form av to nye bøker, den første allerede våren 2015.

MIGRASJON

– integrasjon

Ved Institutt for samfunnsforskning har vi studert migrasjon siden slutten av 1960-tallet. Vi har over tid fulgt ankomst og integrasjon av nye innvandrergupper, og etter hvert deres etterkommere. Stor oppmerksomhet har vært viet utviklingen av innvandrings- og integrasjonspolitikken, samt statsborgerskapslovgivning, både i Norge og Europa.

Innvandringsregulering og -styring har stått sentralt i et større forskningsprosjekt om sammenhengen mellom migrasjonsstrømmer og utformingen av kontrollpolitikken i europeiske mottakerland. Prosjektet er finansiert av Norges Forskningsråd, og startet opp i 2011 og ble avsluttet i 2014. Andre studier har dreid seg om familieinnvandring, mindreårige asylsøkere og ofre for menneskehandel.

Forskningen på migrasjon og integrasjon ved ISF er også knyttet tett til inkluderings- og ekskluderingsprosesser i utdanning og arbeidsliv. Vi har et eksplisitt fokus på koblingene mellom kjønn og etnisk bakgrunn, og mange av våre studier skjer i skjæringsflaten til kjønns- og likestillingsforskningen, der for eksempel spørsmål om diskriminering står sentralt. Studier som kobler innvandring og velferdsstat har vært en særlig satsing de senere årene.

I 2014 disputerte to av våre forskere for PhD-graden i sosiologi. Et sentralt tema i Julia Orupabos doktorgradsprosjekt var å forstå og forklare hvordan sosial kategorisering og sosial psykologiske prosesser reproducerer etniske og kjønnsmessige ulikhetsstrukturer i overgang fra

utdanning til arbeid. Marjan Nadim har studert tilpasninger mellom familie og arbeid blant høyt utdannede småbarnsforeldre med bakgrunn fra Pakistan. Andre eksempler er studier av utdanningsvalg blant etterkommere av innvandrere, og deres muligheter til å komme inn på arbeidsmarkedet.

Et av våre senere prosjekt sammenligner situasjonen for innvandrere og deres etterkommere i Norge med andre minoritetsgrupper, som samer og nasjonale minoriteter. Viktige spørsmål er i hvilken grad de ulike gruppene står overfor lignende utfordringer knyttet til det å være en minoritet, for eksempel med hensyn til den ulike historiske tilknytningen de har til Norge. Spørsmål om minoritetsrettigheter – hvilke grupper som har krav på dem, hvilket innhold de skal ha og når de skal opphøre – går til hjertet av debatter om multikulturalisme.

De senere årene har vi vært opptatt av å studere migrasjon og integrasjon i et husholds- og familieperspektiv. Relevansen av slike perspektiver blir tydelig for eksempel i undersøkelser av transnasjonale ekteskapsmønstre og barns rettighetssituasjon når foreldrene er bosatt i Norge, mens de selv bor hos slektninger i utlandet. Denne forskningen inkluderer også sentrale aspekter ved barne- og familiepolitikken.

Ambisjonen for migrasjons- og integrasjonsforskningen på ISF er å fortsette å utvikle nye tilnærminger til feltet, uten å tape tradisjonelle vinklinger av syne. I årene fremover vil vi involvere oss i brede, komparative studier av integrasjonspolitik og integrasjonsmønstre ved å knytte oss stadig tettere til den internasjonale forskningsfronten.

VALG OG DEMOKRATI

– nye deltakere og demokratiske innovasjoner

Institutt for samfunnsforskning har en lang tradisjon for studiet av valg og demokrati. Valgforskningen en særlig viktig del av instituttets forskningsprofil. Flere av de mest sentrale bidragene til denne forskningstradisjonen har gjennom flere tiår kommet fra forskere ved instituttet. I dag er denne forskningen mer omfattende enn noen gang, og dekker alle demokratiske politiske valg i Norge.

Instituttet har siden 1957 studert velgeratferd, politisk deltakelse og offentlig opinion i tilknytning til stortingsvalgene, og deltatt i samarbeid med tilsvarende undersøkelser i andre land. En lang serie av landsomfattende intervjuundersøkelser danner grunnlag for inngående analyser av langtidstrender og aktuelle endringsprosesser. Studien av 2013-valget er under arbeid. I 2014 er det blant annet publisert en engelskspråklig artikkel om sakseierskap og partivalg, samt en oversiktsartikkel om det norske valgåret 2013. I 2014 har instituttet dessuten utredet mulige konsekvenser av reelt personvalg ved stortingsvalg.

Politiske partier og politisk representasjon har også lenge vært et sentralt forskningstema. I 2014 har instituttets forskere publisert artikler om bl.a. stortingskandidatenes valgkamp, statssekretærenes rolle i norsk politikk, ungdomspartiernes medlemstall samt flere bidrag i verket om Stortingets historie. Vi studerer også valgkamper mer inngående, inkludert bruken av digitale medier.

Siden 1995 har vi studert utviklingen av medborgernes engasjement i, og interesse for,

lokaldemokratiet gjennom egne lokalvalgundersøkelser. I tillegg har vi prosjekter der lokaldemokratiets virkemåte mellom valg studeres, både kvalitativt og kvantitativt. I 2014 har forskningsformidling stått sentralt, og instituttets forskere har holdt foredrag om kjønnsbalanse i kommuner med en lav kvinneandel i kommunestyret.

Studier av forskjeller i politisk adferd mellom sosiale grupper er en sentral del av valgforskningen ved ISF. En ny og voksende gruppe, innvandrerbefolkningen, blir likevel ikke fanget opp av de vanlige valgundersøkelsene. Det har derfor vært gjennomført egne studier av denne gruppens stemmegivning, valgdeltakelse og politiske representasjon. Resultater fra en velgerundersøkelse av innvandrerbefolkningen ble publisert i 2014.

I de senere årene er det blitt startet opp et eget forskningsprogram om valg til Sametinget, der forskere fra instituttet deltar. Sametingsvalget i 2013 studeres i samarbeid med forskere fra Sverige, som også hadde sametingsvalg i 2013. En internasjonal artikkel som sammenligner de to sametingene er publisert. Vi deltar også i internasjonalt samarbeid om urfolks deltakelse og representasjon mer generelt, og en internasjonal antologi om emnet er under arbeid.

Det norske demokratiet er arena for ulike forsøk der demokratiske innovasjoner prøves ut, som internettvalg og stemmerett for 16-åringer. Begge forsøkene er blitt evaluert av forskergrupper ledet fra Institutt for samfunnsforskning. Disse prosjektene viser hvordan praktisk nytteverdi for oppdragsgivere kan forenes med internasjonalt samarbeid og internasjonal publisering, siden det i utlandet er betydelig interesse for disse forsøkene.

SIVILSAMFUNN

– frivillig innsats i Norge og internasjonalisering

Institutt for samfunnsforskning har i en årrekke forsket på sivilsamfunn og frivillig organisering. Forskingen omfatter både institusjonelle endringstrekk og økonomiske rammebetingelser samt hvordan individers tilknytning til frivillige organisasjoner har endret seg.

Frivillig arbeid er en viktig bestanddel i det norske sivilsamfunnet. Samtidig fører samfunnsendringer til at det frivillige engasjementet endrer form. Tradisjonelt har legitimiteten til sivile fellesskap vært knyttet til deres demokratiske struktur, til at de gir trening i politisk og demokratisk deltakelse, styrker sosiale bånd, formidler lokalt engasjement og fungerer uavhengig av stat og marked. Instituttets studier tyder på at klassisk frivillig organisering nå er under press fra flere hold, også i lys av digitalisering og nye sosiale medier.

En betydelig del av sivilsamfunnsforskningen ved instituttet har siden 2008 vært utført innenfor rammen av Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, som er videreført til 2017. Senteret blir drevet i samarbeid med UniRokkansenteret. Kulturdepartementet er oppdragsgiver for senteret, som har flere departementer som medfinansierer.

2014 er første driftsår for den nye nasjonale satsingen innenfor forskning på frivillighet og sivilsamfunn. Det nye forskningsprogrammet retter søkelys på tre hovedtemaer: perspektiver for deltakelse, sivilsamfunn og frivillig sektor i endring, og finansieringsordninger og andre rammevilkår. Innenfor hvert av temaområdene er det operasjonelt konkrete prosjekter med

tilhørende problemstillinger. (For ytterligere informasjon, se www.sivilsamfunn.no). I 2014 er flere prosjekter igangsatt. Innsatsen har primært vært rettet mot datainnsamlinger, da med hovedvekt på en ny runde av surveyundersøkelsen «Frivillig innsats». Denne undersøkelsen er tidligere gjennomført i 1997, 2004 og 2009.

Sivilsamfunnsforskningen ved instituttet ble også styrket i 2013 gjennom tildeling av et større EU-prosjekt som skal frembringe kunnskap om hvordan frivillig sektor kan bidra til sosioøkonomisk utvikling i Europa. Dette prosjektet belyser spørsmål som *Hvordan kan den tredje sektor defineres og måles? Hvordan kan vi si noe om dens virkning på andre deler av samfunnet? Og til slutt, hvordan kan dens videre utvikling fremmes?* I prosjektet kalt «Third Sector Impact» (TSI) skal tjuvfem forskere fra 10 europeiske universiteter og forskningsinstitutter i samarbeid med eksperter og representanter fra den frivillige og ideelle sektoren besvare disse spørsmålene. Det settes fokus på 9 europeiske land både i nord, syd, øst og vest i Europa. Representanter fra sektoren («stakeholdere») blir bragt inn i forskningsprosessen helt fra begynnelsen på en måte som ikke er vanlig i sammenlignende samfunnsvitenskapelige forskningsprosjekter. Publikasjoner, aktivitetsplan, informasjon og interaktive muligheter finnes på <http://thirdsectorimpact.eu/>.

Sivilsamfunnsforskningen erfarer stor interesse både innenfor sentrale internasjonale forskningsmiljøer og blant aktører som anvender forskning i utforming og iverksettelse av politiske målsettinger, samt brukergrupper innenfor det brede sivilsamfunnsfeltet – lokalt og nasjonalt. Den betydelige etterspørselen kan – foruten forskningens akademiske kvalitet – knyttes til forskningens innretning, blant annet ved at den bygger på et bredt sett av datakilder, både av kvantitativ og kvalitativ karakter.

DIGITALE MEDIER

– offentlighet, demokrati og ytringsfrihet

Digitale medier har de siste årene vokst frem som et sentralt forskningstema ved instituttet. Utviklingen har vært drevet av et stadig økende behov for kunnskap om de digitale mediens betydning for politikk, demokrati og offentlig debatt, både nasjonalt og lokalt.

18

Forskningen på digitale medier er godt forankret i langvarige forskningsinteresser og kompetanse ved instituttet. Vår ambisjon er å belyse digitale medier fra en politisk og demokratisk synsvinkel, og å kunne forstå konsekvensene av de endringene vi ser. Vi stiller blant annet spørsmål om hvordan politiske partier og politikere bruker sosiale medier, og om hvorvidt befolkningens politiske engasjement endrer seg som følge av sosiale medier. Forskningen fokuserer også på endringer i offentlige debatt. Hvem dominerer, hvem faller utenfor, og hvilke demokratiske implikasjoner har utviklingen av en digital offentlighet? Som del av dette stiller vi også spørsmål om debattens karakter, og om forekomsten av fragmentering og av ekkokamre i det offentlige rommet.

I 2014 avsluttet vi et treårig prosjekt om konsekvensen av sosiale medier for demokrati og medborgerskap. Dette har vært et bredt anlagt prosjekt, som har gitt oss muligheten til både å se på konsekvensene av sosiale medier for lokal valgkamp og lokale kandidater, på lokale frivillige organisasjoners bruk av sosiale medier, og på endringer i politiske partiers kommunikasjon. Innenfor dette prosjektet har vi også studert endringer i samfunnsdeltagelse i lys av sosiale medier – i offentlig debatt, i

demonstrasjoner og aksjoner og i tradisjonelle frivillige organisasjoner.

Digitalisering har også stått sentralt i samarbeidsprosjektet «Fritt Ords monitorprosjekt for status for ytringsfriheten i Norge», som ble avsluttet i 2014. Her utforsket vi kulturen for ytringer i digitale medier, minoriteters opplevelse av ytringsfrihet i (og utenfor) det digitale offentlige rommet, samt holdninger til privatliv, sensur og overvåkning. Ytringsfrihetsprosjektet vil bli forlenget frem til 2017, og da med spesielt fokus på offentlighetens grensedragninger, både når det gjelder ytringer og deltagere. Ytringsfrihetsprosjektet er et institusjonelt samarbeid med Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo.

Forskningen om digitale medier er også koblet til forskningen på politikk og valg ved instituttet. I forbindelse med valget 2013 er velgernes bruk av sosiale medier inkludert gjennom flere spørsmål i valgundersøkelsen, og kandidatenes bruk er et hovedtema i Kandidatundersøkelsen 2013. Begge disse undersøkelsene vil være gjenstand for flere framtidige arbeider. I tillegg presenterte vi i 2014 en studie av Twitters rolle i Stortingsvalget 2013, der Twitterdata ble analysert og kategorisert med tanke på hvilke partier, kandidater og temaer som dominerte. Lokale og nasjonale partiers bruk av sosiale medier i valgkamp er temaer vi vil følge opp over tid.

Innenfor rammen av Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig (2013-2017) sektor skal vi rette fokus spesielt mot nye kollektive handlingsformer. Dette vil dreie seg både om hvilken rolle digitale medier spiller i å mobilisere samfunnsengasjement blant borgere nasjonalt og lokalt, og om hvordan lokale frivillige organisasjoner og uformelle nettverk bruker digitale medier. Innenfor rammen av senteret vil vi gjenta spørreundersøkelser om bruk av sosiale medier og samfunnsengasjement, som har vært gjennomført med jevne mellomrom siden 2011. Dette vil gi oss muligheten til å studere betydningen av sosiale medier for politikk og demokrati i et mer langsiktig perspektiv.

Årsmelding 2014

INTERNASJONALISERING

INTERNASJONALISERING

Instituttets strategi for 2012–2015 legger stor vekt på deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid. Hovedmålet er at instituttet, i tillegg til å være et ledende miljø nasjonalt, skal være «en attraktiv samarbeidspartner internasjonalt på forskningsområdene arbeidsliv, samfunnsliv og politikk».

Instituttet samarbeider i dag med internasjonale miljøer om forskningsprosjekter, deltar i nettverk, ekspertoppdrag, konferanser, innehar verv og redaksjonelt ansvar. Det internasjonale samarbeidet er viktig fordi det kan fremme internasjonal publisering, sammenlignende forskning og finansiering av nye prosjekter.

Det nyeste eksemplet på internasjonale satsninger er forskningsprosjektet «Third Sector Impact», som inngår i EUs syvende rammeprogram (FP7) i samfunnsvitenskap og humaniora (SSH). Prosjektet som ledes av Institutt for samfunnsforskning gjennomføres i samarbeid med 13 andre forskningsinstitusjoner i Europa og skal gå over tre år.

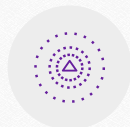
Hensikten med forskningsprosjektet er å frembringe kunnskap om hvordan frivillig sektor kan bidra til sosioøkonomisk utvikling i Europa. I 2014 startet den delen av prosjektet som ser på betydningen av frivillig sektor i Europa; sektorens bidrag til innovasjon og til økonomisk utvikling og velferd, og hvilke barrierer som står i veien for full utnyttelse av sektorens ressurser. En sentral del av prosjektet er å involvere aktører i frivillig sektor i Europa, for å sikre at kunnskapen som prosjektet genererer også er basert på oppfatninger til dem som jobber i sektoren.

CONCEPT

MEASUREMENT

IMPACT

BARRIERS

Under følger noen andre eksempler på internasjonale prosjekter og samarbeidsrelasjoner:

- COST Action IS 1207 'Local Public Sector Reforms: An International Comparison (LocRef)' (EU FP7)
- Effekter av kjønnsbalanse i bedriftsstyrer (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet)
- European Foundations for Research and Innovation Study (EUFORI)
- Network of Independent Experts on Social inclusion (CEPS/INSTED, EU)
- Sametingen som representativa organ for det samiska folket: En jämförande studie av valen till Sametingen i Sverige och Norge 2013 (FORMAS)
- The Contribution of the Third Sector to Europe's Socio-economic Development (EU FP7)
- The educational system in Norway: putting it to the test of the labour market
- Youth Unemployment in the Nordic Countries (ETLA)
- Ethnic differences in labour market participation, health and sickness absence among parents caring for disabled or chronically ill children.
- It happened here. The Norwegian pension reform, process and content.
- Measuring the scientific and economic results of research inputs
- Migration to Norway – Flows and Regulation
- New Theoretical Perspectives on the Nordic Model of Work-Family Reconciliations
- Outsourcing of Scandinavian welfare societies? Consequences of private and non-profit service provision for active citizenship
- Public Policy and the Labour Market attachment of Different Households
- Support for the Affluent Welfare State – Interests, Fairness, and Social Capital in Context
- The Politics of Sickness – a policy discourse approach to sickness absence
- Work Life Challenges – workforce management and worker involvement solutions.

Flernasjonale prosjekter finansiert av Norges Forskningsråd:

- Educational Trajectories: Choices, Constraints and Contexts
- Elites & Society: Elite unity and elite/mass correspondence or widened gaps?
- ESOP – Centre for the Study of Equality, Social Organization, and Performance
- Aalborg University, Danmark
- Centre National de la Recherche Scientifique, Frankrike
- EMES European Research Network ASBL, Belgia
- Etna, Finland
- Institute of Public Affairs, Polen
- Internat. Society for Third-Sector Research, USA

- Ksenija Fonovic, Italia
- La Fondation Ent. Credit Cooperatif, Frankrike
- National Bureau of Economic Research, USA
- Nordic migration research
- Pravni fakultet Sveucilista u Zagrebu, Kroatia
- Renzo Razzano, Italia
- Resarch Foundation of Cuny, USA
- Stichtin Katholieke Universiteit, Nederland
- SPES, Italia
- Stockholms Universitet, Sverige
- The John Hopkins University school of Advanced International Studies, Italia
- The University of Birmingham, England
- UMEÅ Universitet, Sverige
- Universitat de Valencia, Spania
- University of Kent, England
- Uniwersytet Warszawski, Polen
- VU Faculty of Social Sciences, Nederland
- Wellesley Centers for women, USA
- Westfaelische Wilhelms-Universitaet Muenster
- Wirtschaftsuniversitat Wien, Østerrike

I tillegg involverer en del av de norske forskningsprosjektene ved ISF samarbeidspartnere i andre land, både når det gjelder publikasjoner, seminarer og veiledning. Dette gjelder ikke minst prosjekter ved «CORE – Kjernemiljø for likestillingsforskning» og «Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor».

Ansatte ved instituttet innehar en rekke verv ved internasjonale institusjoner og i faglige styrever, råd og utvalg, Her nevnes noen av institusjonene:

- Aalborg Universitet (styremedlem)
- Scientific Advisory Board for European Social Survey.)
- Den nasjonale UNESCO-kommisjonen.
- International Society for Third Sector Research (ISTR)
- Wertheim Fellow, Labor and Worklife Programme, Harvard Law School
- Research Economist, National Bureau of Economic Research
- Special Sworn Status, Center for Economic Studies, U.S. Census Bureau
- Research Fellow, the Institute for the Study of Labour, IZA, Bonn

Flere ansatte har vært med i bedømmelseskomiteer for prosjekter ved svenske og danske forskningsråd, og vært opponenter på dr. avhandlinger ved svenske og danske universiteter.

Årsmelding 2014

VITENSKAPELIG PUBLISERING OG FORSKNINGSFORMIDLING

VITENSKAPELIG PUBLISERING OG FORSKNINGFORMIDLING

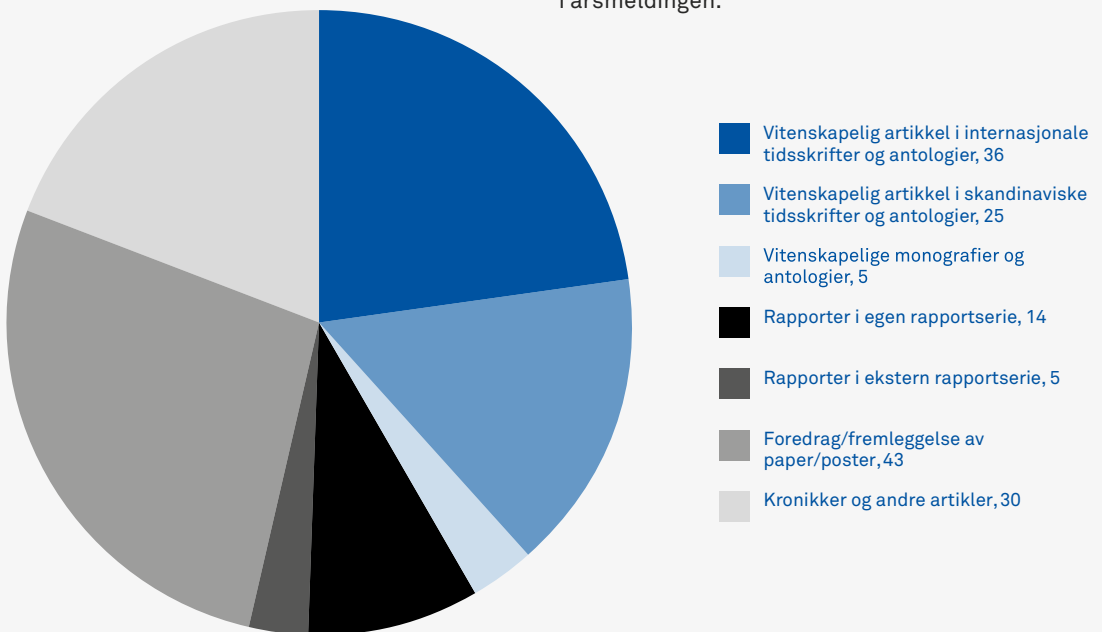
Gjennom vitenskapelig publisering og populærvitenskapelig formidling styrker instituttet sin posisjon som et akademisk forskningsinstitutt, og bidrar til en kunnskapsbasert samfunnsdebatt. Forskerne er aktive samfunnsdebattanter, formidler forskningsresultater på vitenskapelige konferanser, arrangementer i instituttets regi, seminarer, foredrag og i mediene.

PUBLISERING 2014

Forskningen ved instituttet publiseres i ulike vitenskapelige tidsskrifter. Den største aktiviteten er vitenskapelige artikler og bøker.

I 2014 produserte forskerne 61 poenggivende publikasjoner. Av disse var 36 internasjonale vitenskapelige bok- og tidsskriftsartikler, og tilsvarende 25 skandinaviskspråklige kanaler. Instituttets forskere ga til sammen ut 5 bøker. Instituttet har også en egen rapportserie, og administrerer rapportserien til Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Vi utga til sammen 14 rapporter i 2014. Det ble produsert 43 papers og foredrag til vitenskapelig konferanser. Totalt holdt instituttets forskere 138 faglige foredrag i inn og utland i 2014.

Liste over publikasjoner fra 2014 finnes bak i årsmeldingen.

TIDSSKRIFTER

Institutt for samfunnsforskning utgir tre tidsskrifter.

26

Tidsskrift for samfunnsforskning (TfS) publiserer resultater fra dagsaktuelle samfunnsvitenskapelige undersøkelser for et bredere publikum. Hovedvekten ligger på fagartikler basert på original empirisk og/eller teoretisk analyse på høyt faglig nivå. Tematisk spenner tidsskriftet svært vidt, og bidragsyterne kommer fra alle samfunnsvitenskapelige disipliner – sosiologi, statsvitenskap, sosialantropologi, samfunnsøkonomi, medievitenskap m.fl. TfS er det eneste norske samfunnsvitenskapelige tidsskriftet som er representert i ISI Web of Science.

Tidsskriftet utkom første gang i 1960. TfS publiseres både på papir og elektronisk, gjennom Universitetsforlagets nettportal Idunn: www.idunn.no. Tidsskriftet kommer ut fire ganger i året.

Redaktører: Anniken Hagelund (ansvarlig), Johannes Bergh, Kari Steen-Johnsen, og Axel West Pedersen. Redaksjonssekretær: Gerd Granhaug. Kontakt: tfs@samfunnsforskning.no

Søkelys på arbeidslivet er et vitenskapelig tidsskrift som publiserer forskningsbaserte artikler om arbeidslivet i Norge og Norden. Viktige temaer er arbeidslivsrelaterte spørsmål som sysselsetting, lønn, arbeidsforhold og utdanning. Søkelys på arbeidslivet henvender seg til forskere, utredere, saksbehandlere og beslutningstagere i næringsliv og forvaltning samt partene i arbeidslivet.

Tidsskriftet utgis i samarbeid med Universitetsforlaget med støtte fra

Arbeidsdepartementet og Norges Forskningsråd. Tidsskriftet utkommer tre ganger i året. Fulltekst kan lastes ned på samfunnsforskning.no. Artikler kan kjøpes for nedlasting og print på www.idunn.no.

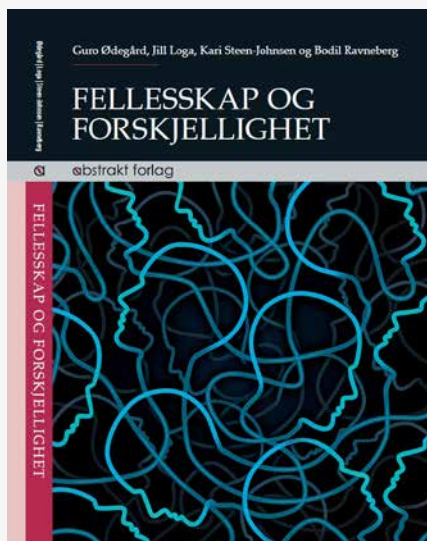
Redaksjon: Liza Reisel (redaktør), Harald Dale-Olsen (redaktør), Erling Barth, Marianne Røed og Pål Schøne. Redaksjonssekretær er Gerd Granhaug. Kontakt: spa@samfunnsforskning.no

Comparative Social Research (CSR). På tross av den voksende bevisstheten om globalisering, foregår hoveddelen av empirisk samfunnsvitenskapelig arbeid innenfor rammene av det Stein Rokkan betegnet som «nasjonal empirisme». Årboken Comparative Social Research søker å styrke den internasjonale orienteringen i samfunnsvitenskapene.

Comparative Social Research er en årbok redigert av Institutt for samfunnsforskning i samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo (UiO). Utgivelsene ivaretar et flerfaglig perspektiv, og kan være enten teoretisk, empirisk eller anvendt orientert. Tema som tas opp er familie- og kjønnsforskning, sivilsamfunn, og eierskap og lønnsdannelse.

Ansvarlig redaktør er Fredrik Engelstad (UiO/ISF). Medredaktører er Lars Mjøset (UiO), Grete Brochmann (UiO), Mari Teigen (ISF), Bernard Enjolras (ISF) og Kristian Berg Harpviken (PRIO).

Serien utgis på forlaget Emerald Group Publishing Limited. Kontakt: fredrik.engelstad@sosgeo.uio.no

FORSKNINGS- FORMIDLING

[Nettformidling](#)

28 Samfunnsforskning.no, er vår viktigste kanal for allmenrettet forskningsformidling. Statistikken viser vel 136.000 besøk i 2014, som er en økning på 11 % fra 2013.

Flere viktige samarbeidsprosjekter og nettverk har også egne nettsider, som [likestillingsforskning.no](#), [statusytringsfrihet.no](#) og [sivilsamfunn.no/sivcilsociety.no](#).

European Migration Network (EMN) har vært driftet fra vårt institutt, og UDI overtok driften fra 2014.

Instituttets profiler på Twitter og Facebook fungerer som gode tilleggskanaler for formidling. Interessen for våre sider på sosiale medier øker stadig, og vi formidler et økende antall saker.

[I mediene](#)

I 2014 bidro instituttets forskere med 30 kronikker, debattinnlegg og kommentarer i dags og fagpressen, mer enn 1160 oppslag i massemediene og 138 foredrag for et allment publikum.

[Arrangementer](#)

Instituttet har organisert en rekke åpne arrangementer der aktuelle samfunnsspørsmål og debatter har blitt belyst og debattert, og tidsskriftsutgaver, bøker og rapporter har blitt lansert. Av temaer i 2014 kan nevnes

- Rapportlansering: Stemmerett for 16-åring?
- Arbeidslivets premiering av farskap, 1974–2000

- Likestilling i 3D – kjønn, etnisitet og klasse
- Stortingsvalget 2013
- Rapport om lengre utenlandsopphold blant barn og unge med innvandrerbakgrunn
- Ytringsfrihet – en privatsak?
- Likestilling med loven i hånd
- Den nye velferdspolitikken: Aktivering – Privatisering – Reaksjoner
- Putting Piketty in Perspective
- Rapportlansering: Personvalg ved Stortingsvalg
- Feminisme på frammarsj: Trenger vi feministpartier?

Boklanseringer:

- Fellesskap og forskjellighet. Integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn
- Kjønnssdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet

Tidsskrift for samfunnsforskning:

Seminar og debatt om *Digitale data – bruk og begrensninger*

Søkelys på arbeidslivet:

Seminar: *Trygdebruk, utdanning og arbeidsinnvandring*

[Heldagsseminar](#)

Asylum in Europe: CEAS and the Dublin Regulation – Consequences for Norway
VAM-konferanse: Migration to Norway – Flows and regulations
Nye former for filantropi

[Avslutningskonferanse](#)

Status for ytringsfriheten i Norge

Bok- og tidsskriftartikler

- Allern, Elin Haugsgjerd; Karlsen, Rune. A Turn to the Right: The Norwegian Parliamentary Election of September 2013. *West European Politics* 2014 ;Volum 37.(3) s.653-663
- Allern, Elin Haugsgjerd; Karlsen, Rune ;Narud, Hanne Marthe. En representativ forsamling?. I: *Stortingets historie 1964-2014*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 978-82-450-1586-7. s.317-336
- Allern, Elin Haugsgjerd; Karlsen, Rune; Narud, Hanne Marthe. Kvinnerepresentasjon og parlamentariske posisjoner. I: *Stortingets historie 1964-2014*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 978-82-450-1586-7. s.337-356
- Allern, Elin Haugsgjerd; Karlsen, Rune; Narud, Hanne Marthe. Stortingets sosiale sammensetning. I: *Stortingets historie 1964-2014*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 978-82-450-1586-7. s.298-316
- Askim, Jostein; Karlsen, Rune; Kolltveit, Kristoffer. Statssekretærer i norsk politikk: De oversette maktutøverne. *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* 2014 ; Volum 30.(4) s.233-255
- Barth, Erling; Finseraas, Henning; Moene, Karl Ove. Political Reinforcement: How Rising Inequality Curbs Manifested Welfare Generosity. *American Journal of Political Science* 2014
- Barth, Erling; Hardoy, Ines; Schøne, Pål; Østbakken, Kjersti Misje. Hva betyr høy yrkesdeltakelse for kjønnssegregering? I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.108-118
- Barth, Erling; Moene, Karl Ove; Willumsen, Fredrik. The Scandinavian model-An interpretation. *Journal of Public Economics* 2014 ;Volum 117.(Sept.) s.60-72
- Bay, Ann-Helén; Pedersen, Axel West; Finseraas, Henning. Comfort in numbers? Social integration and political participation among disability benefit recipients in Norway. *European Journal of Social Security* 2014 ;Volum 16.(4) s.290-307
- Bratsberg, Bernt; Raau, Oddbjørn; Røed, Marianne; Schøne, Pål. Immigration wage effects by origin. *The Scandinavian Journal of Economics* 2014 ;Volum 116.(2) s.356-393
- Brekke, Jan-Paul; Brochmann, Grete. Stuck in Transit: Secondary Migration of Asylum Seekers in Europe, National Differences, and the Dublin Regulation. *Journal of Refugee Studies* 2014
- Brochmann, Grete; Hagelund, Anniken. Migrationspolitik in den Skandinavischen Wohlfahrtsstaaten: Zuwanderung und integration). *Der Bürger im Staat* 2014 ;Volum 64.(2-3) s.149-158
- Cools, Sara; Strøm, Marte. Parenthood wage penalties in a double income society. *Review of Economics of the Household* 2014
- Dale-Olsen, Harald; Østbakken, Kjersti Misje; Schøne, Pål. Imitation, Contagion, or Exertion? Using a Tax Reform to Reveal How Colleagues' Sick Leaves Influence Worker Behaviour. *The Scandinavian Journal of Economics* 2014 ;Volum 117.(1) s.57-83
- Dale-Olsen, Harald; Røed, Marianne; Schøne, Pål. Makt til å diskriminere?. *Søkelys på arbeidslivet* 2014 ;Volum 31.(4) s.311-328
- Ellingsæter, Anne Lise. Kjønnsessensialisme – segregeringens evighetsmaskin?. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.86-106
- Enjolras, Bernard. Big Data og samfunnsforskning: Nye muligheter og etiske utfordringer. *Tidsskrift for samfunnsforskning* 2014 ;Volum 55.(1) s.80-89
- Finseraas, Henning; Jakobsson, Niklas. Does a Simple Information Intervention Change the Perception of a Reform?. *Applied Economics Letters* 2014 ;Volum 21.(18) s.1266-1268
- Finseraas, Henning; Pedersen, Axel West; Bay, Ann-Helén. When the going gets tough: The differential impact of national unemployment on the perceived threats of immigration. *Political Studies* 2014
- Godøy, Anna Aasen. Sykefravær og permitteringer i bygg og anlegg etter finanskrisen. *Søkelys på arbeidslivet* 2014 ;Volum 31.(4) s.296-310
- Grødem, Anne Skevik. A Review of Family Demographics and Family Policies in the Nordic Countries. *Baltic Journal of Political Science* 2014 ;Volum 3. s.50-66
- Gulbrandsen, Trygve Jens. Revisorene: Mellom næring og offentlig kontroll. I: *Profesjonshistorier*. Pax Forlag 2014 ISBN 978-82-530-3752-3. s.471-501
- Guribye, Eugene; Eide, Ketil; Lidén, Hilde. Refugee Children: Ambiguity in Care and Education. I: *Nordic work with traumatised refugees: Do we really care*. Cambridge Scholars Publishing 2014 ISBN 9781443861366. s.119-131
- Hatland, Aksel. De sosiale rettighetenes frammarsj gjennom 200 år – og pliktenes tilbaketog?. I: *Grunnloven og velferdsstaten*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 978-82-450-1570-6. s.89-107
- Heil, Scott; Reisel, Liza; Attewell, Paul. College Selectivity and Degree Completion. *American Educational Research Journal* 2014 ;Volum 51.(5) s.913-935

- Josefsen, Eva; Mörkenstam, Ulf; Saglie, Jo. Different Institutions within Similar States: The Norwegian and Swedish Sámediggis. *Ethnopolitics* 2014 ;Volum 14.(1) s.32-51
- Karlsen, Rune; Aardal, Bernt. Political values count but issue ownership decides? How stable and dynamic factors influence party set and vote choice in multiparty systems. *International Political Science Review* 2014
- Kumlin, Staffan. Informed Performance Evaluation of the Welfare State? Experimental and Real-World Findings. I: *How Welfare States Shape the Democratic Public: Policy Feedback, Participation, Voting, and Attitudes*. Edward Elgar Publishing 2014 ISBN 9781782545484. s.289-310
- Kumlin, Staffan. Policy Feedback in Political Context: Unemployment Benefits, Election Campaigns, and Democratic Satisfaction. I: *How Welfare States Shape the Democratic Public: Policy Feedback, Participation, Voting, and Attitudes*. Edward Elgar Publishing 2014 ISBN 9781782545484. s.181-197
- Kumlin, Staffan; Steffen-Stadelmann, Isabelle. Citizens, Policy Feedback and European Welfare States. I: *How Welfare States Shape the Democratic Public: Policy Feedback, Participation, Voting, and Attitudes*. Edward Elgar Publishing 2014 ISBN 9781782545484. s.3-16
- Kumlin, Staffan; Steffen-Stadelmann, Isabelle. How Welfare States Shape the Democratic Public: Borrowing Strength across Research Communities. I: *How Welfare States Shape the Democratic Public: Policy Feedback, Participation, Voting, and Attitudes*. Edward Elgar Publishing 2014 ISBN 9781782545484. s.311-325
- Legard, Sveinung; Halrynjo, Sigtona; Floer, Kristin Elisabeth. Is transition support a hurdle to getting a job?. *Scandinavian Journal of Disability Research* 2014
- Lorentzen, Håkon Wergeland; Henriksen, Lars Skov. The Invention and Institutionalization of Volunteer Centers: A Comparative Analysis of Norway and Denmark. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 2014 ;Volum 43.(3) s.589-608
- Midtbøen, Arnfinn Haagenen. Discrimination of the Second Generation: Evidence from a Field Experiment in Norway. *Journal of International Migration and Integration* 2014
- Midtbøen, Arnfinn Haagenen. Etnisk diskriminering i det kjønnsdelte arbeidsmarkedet. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.170-185
- Midtbøen, Arnfinn Haagenen. Segregering og diskriminering. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.65-85
- Reisel, Liza. Kjønnsdeling på tvers. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.30-47
- Midtbøen, Arnfinn Haagenen. The context of employment discrimination: Interpreting the findings of a field experiment. *British Journal of Sociology* 2014
- Midtbøen, Arnfinn Haagenen; Teigen, Mari. Social Investment in Gender Equality? Changing Perspectives on Work and Welfare in Norway. NORA. *Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 2014 ;Volum 22.(4) s.267-282
- Nadim, Marjan. Reinterpreting the relation between motherhood and paid work: second-generation immigrant women in Norway. *Sociological Review* 2014 ;Volum 62.(3) s.494-511
- Nadim, Marjan. Transnational marriages and second-generation women's employment. *Nordic Journal of Migration Research* 2014 ;Volum 4.(3) s.99-107
- Ødegård, Guro. Nye tall om ungdom: Små partier – store endringer : medlemskap i ungdomspartiene i Norge 1998-2011. *Tidsskrift for ungdomsforskning* 2014 ;Volum 14.(1) s.135-148
- Orupabo, Julia. Interseksjonalitet i praksis: Utfordringer med å anvende et interseksjonalitetsperspektiv i empirisk forskning. *Sosiologisk Tidsskrift* 2014 ;Volum 22.(4) s.329-351
- Orupabo, Julia. Kompromisser og anerkjennelse: overgang fra utdanning til arbeid. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.149-169
- Østbakken, Kjersti Misje. Kjønn, lønn og barn – hva betyr barn for timelønnsnivået til kvinner og menn?. *Søkelys på arbeidslivet* 2014 ;Volum 31.(3) s.229-248
- Reisel, Liza. Kjønnsdelte utdanningsvalg. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.119-148
- Reisel, Liza. Legal harmonization and intersectionality in Swedish and Norwegian anti-discrimination reform. *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society* 2014 ;Volum 21.(2) s.218-240
- Reisel, Liza. The Meaning of Ethnic Equality in Scandinavian Anti-Discrimination Legislation. *Nordic Journal of Migration Research* 2014 ;Volum 5.(1)
- Reisel, Liza; Teigen, Mari. Det kjønnsdelte arbeidsmarkedet. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.11-28

Reisel, Liza; Teigen, Mari. Vaner og vendepunkter. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.221-232

Skogerbø, Eli; Karlsen, Rune. Mediatisation and regional campaigning in a party centred-system: How and why parliamentary candidates seek visibility. *Javnost – The Public* 2014 ;Volum 21.(2) s.75-92

Staver, Anne. Hard Work for Love: The Economic Drift in Norwegian Family Immigration and Integration Policies. *Journal of family issues* 2014

Steen-Johnsen, Kari; Brandsen, Taco; Greenspan, Itay; Fisher, Julie; Roitter, Mario; Simsek, Ali; Yamauchi, Naoto. ISTR Voluntas Best Paper Award 2014. *VOLUNTAS – International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 2014 ;Volum 25.(6) s.1341-1344

Teigen, Mari. Kjønnsdeling på langs. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. s.48-64

Terum, Lars Inge; Hatland, Aksel. Sysselsetting og trygd under arbeidslinja. *Søkelys på arbeidslivet* 2014 ;Volum 31.(1-2) s.3-22

von Simson, Kristine. Explaining upper secondary school dropout: new evidence on the role of local labor markets. *Empirical Economics* 2014

von Simson, Kristine. Frafall i videregående skole og lokale arbeidsmarkedsforhold. *Søkelys på arbeidslivet* 2014 ;Volum 31.(1-2) s.42-59

Wollebæk, Dag; Skirstad, Berit; Hanstad, Dag Vidar. Between two volunteer cultures: Social composition and motivation among volunteers at the 2010 test event for the FIS Nordic World Ski Championships. *International Review for the Sociology of Sport* 2014 ;Volum 49.(1) s.22-41

Bøker

Bengt Johansson, Staffan Kumlin, Elin Naurin, Lena Wängnerud. Det politiska spelet Medborgare, medier och politiker i den representativa demokratin. Lund. Studentlitteratur 2014. 239 s.

Hagelund, Anniken. Sykefraværets politikk: Trygdeordningen som ikke lot seg rikke?. Cappelen Damm Akademisk 2014 (ISBN 9788202406653) 198 s.

Reisel, Liza; Teigen, Mari. Det kjønnsdelte arbeidsmarkedet. I: *Kjønnsdeling og etniske skiller på arbeidsmarkedet*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 978-82-05-48088-9. 240 s.

Slagstad, Rune; Jan Messel. Profesjonshistorier. PAX forlag 2014 (ISBN 978-82-530-3752-3) 809 s.

Ødegård, Guro; Loga, Jill; Steen-Johnsen, Kari; Ravneberg, Bodil. Fellesskap og forskjellighet : integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn. Abstrakt forlag 2014 (ISBN 978-82-7935-355-3) 200 s.

Rapporter

Bergh, Johannes. *Stemmerett for 16-åring*. Rapport 1:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Bergh, Johannes; Christensen, Dag Arne; Folkestad, Bjarte; Karlsen, Rune; Saglie, Jo. *Personvalg ved stortingsvalg. Konsekvenser av en endring av personvalgreglene ved stortingsvalg*. Rapport 8:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Bredal, Anja; Orupabo, Julia. *Drammen som introduksjonsarena. En gjennomgang av kommunens introduksjons- og kvalifiseringsarbeid for nyankomne innvandrere*. Rapport 4:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Bredal, Anja; Wærstad, Tone Linn Wærstad. *Gift, men ugift. Om utenomrettslige religiøse vigslor*. Rapport 6:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Brekke, Jan-Paul. *Tilbakevending fra Norge Historikk, omfang og videreutvikling 2002-2013*. Rapport 2:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Enjolras, Bernard; Steen-Johnsen, Kari; Karlsen, Rune. *Valgkampen 2013 på Twitter. Sosiale medier som kritisk offentlighet*. Rapport 3:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Folkestad, Bjarte; Saglie, Jo; Segaaard, Signe Bock. *Likestil lokalpolitikk? En kunnskapsstatus*. Rapport 9:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Grødem, Anne Skevik. *Innovasjon og styring i boligsosialt arbeid*. Rapport 16:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Lidén, Hilde; Bredal, Anja; Reisel, Liza. *Transnasjonal oppvekst. Om lengre utenlandsopphold blant barn og unge med innvanderbakgrunn*. Rapport 5:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Midtbøen, Arnfinn Haagensen; Orupabo, Julia; Røthing, Åse. *Beskrivelser av etniske og religiøse minoriteter i læremidler*. Rapport 10:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Midtbøen, Arnfinn Haagensen; Orupabo, Julia; Røthing, Åse. *Etniske og religiøse minoriteter i læremidler. Lærer- og elevperspektiver*. Rapport 11:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Orupabo, Julia; Nadim, Marjan. *Miljøterapi med unge utsatt*

for tvangsekteskap og æresrelatert vold. *Oppfølging i det nasjonale bo- og støttetilbudet*. Rapport 13:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Segaard, Signe Bock; Christensen, Dag Arne; Folketad, Bjarte; Saglie, Jo. *Internettvalg. Hva gjør og mener velgerne?* Rapport 7:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Staver, Anne; Lidén, Hilde. *Unaccompanied Minors in Norway: Policies, Practices and Data in 2014. Norwegian National Report to the European Migration Network*. Rapport 14:2014. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Kronikk og debatt

Mari Teigen. «Glasstaket er ikke borte» Aftenposten (4. januar 2014)

Guro Ødegård, Johannes Bergh, Jo Saglie, Sigrid Stokstad, Jacob Aars. «Gir ingen positiv gevinst» Dagsavisen (16. januar 2014)

Ingrid Dahlen Rogstad. «Journalistiske normer i fare» Dagsavisen (21. januar 2014)
Guro Ødegård, Johannes Bergh, Jo Saglie, Jacob Aars, Sigrid Stokstad. «16-åringene fikk stemmerett – hva skjedd?» Dagsavisen (16. februar 2014)

Jan-Paul Brekke. «Asyleksperimentet i Australia» Bergens Tidene (10. mars 2014)

Bernt Aardal, Johannes Bergh. «Stortingsvalget 2013: SV og FrP har lite lojale velgere; unge kvinner slår unge menn i valgdeltakelse» Aftenposten (13. mars 2014)

Axel West Pedersen. «Den vanskelige barnefattigdommen» NRK Ytring (3. april 2014)

Anja Bredal, Liza Reisel, Hilde Lidén. «Utenlandsopphold på godt og vondt» VG (9. april 2014)

Anders Sundnes Løvlie, Karoline Andrea Ihlebæk, Henry Mainsah, Bernard Enjolras, Rune Karlisen, Dag Wollebæk. «Hverken kloakk eller ekkokammer» Aftenposten (2. juni 2014)

Mari Teigen. «Endring krever en systematisk innsats» Aftenposten (17. august 2014)

Bernard Enjolras, Kari Steen-Johnsen, Elisabeth Staksrud, Arnfinn Haagensen Midtbøen, Sissel Charlotte Trygstad, Maria Utheim, Synne Sætrang, Maria Helena Gustafsson «Ytringsfrihet – men ikke om jobben» Aftenposten (2. september 2014)

Arnfinn Haagensen Midtbøen, Kari Steen-Johnsen. «Skremmes minoriteter bort fra debatten?» NRK Ytring

(3. september 2014)

Helene Aarseth. «Hjemmeværende elitemødre produserer samfunnets vinnere» Kilden ([online] 4. september 2014)

Helene Aarseth. «De opplever at verden er et røft sted hvor barna deres må beskyttes» Aftenposten (6. september 2014)

Arnfinn Haagensen Midtbøen, Guro Ødegård. «Hvit flukt» Aftenposten (16. oktober 2014)

Arnfinn Haagensen Midtbøen, Guro Ødegård. «Myter om segregering» Aftenposten (20. oktober 2014)

Guro Ødegård. «Debattklima og kvinners selvjustis» Sunnmørsposten (28. oktober 2014)

Anja Bredal. «Historiene du ikke får høre» NRK Ytring (6. november 2014)

Anja Bredal, Axel West Pedersen. «Unødvendig 24-års regel» VG (10. november 2014)

Bernard Enjolras, Arnfinn Haagensen Midtbøen, Kari Steen-Johnsen. «Det du ikke skriver om på nett» Aftenposten (18. november 2014)

Guro Ødegård, Kari Steen-Johnsen, Jill Loga, Bodil Ravneberg. «Både myndigheter og frivillige må ta ansvar for integrasjon» forskning.no (25. november 2014)

Guro Ødegård, Kari Steen-Johnsen, Jill Loga, Bodil Ravneberg. «Hvordan integrerer vi oss?» Klassekampen (25. november 2014)

**Institutt for
samfunnsforskning**

**Institute for
Social Research**

Munthes gate 31
PO Box 3233 Elisenberg
NO-0208 Oslo, Norway
T +47 23 08 61 00
www.samfunnsforskning.no